

ספרי' — אוצר הספרים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

תצא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כט

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

בפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושש לבריאה

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה

מסור ונתון לעשות צדקה וחסד

בעל מעשים ומרץ ורב פעלים

הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד

שגלוב

מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש

ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"

לקרב את היהודים עולי רוסיה לאביהם שבשמים

ולהכניסם בבריתו של אאע"ה

המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון

הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים

ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'

השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך

ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש

זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה

נפטר בשם טוב

כ"א תמוז ה'תשס"ז

ת' נ' צ' ב' ה'

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

תצא

א. "ביומו תתן שכרו"

לגבי הציווי¹ "ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש..." ידועה השאלה:

חז"ל אומרים², שהקדוש-ברוך-הוא "מקיים" את מה ש, הוא אומר לישראל לעשות ולשמור". ובענינו – אנו רואים במספר מקומות בדברי חז"ל³, שעבודתם של ישראל בקיום תורה ומצוות מושווית לעבודתו של פועל למען בעליו, ושכר המצוות הוא ה"תשלום" שהקדוש-ברוך-הוא – "בעל הבית" – משלם לישראל – ה"פועלים" – עבור "עבודתם".

לפי זה צריך להיות, שבכל פעם שמסיים יהודי קיום מצוה, הוא יקבל מיד – "ביומו" – את השכר עבור "עבודתו", כפי שצויה ה' בתורתו "ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש..."⁴, ו"לא" תלין פעולת שכיר אתך עד בקר"⁵.

מדוע, אפוא, אנו מוצאים⁶, שהקדוש-ברוך-הוא אינו משלם את שכר המצוות מיד,

אלא רק "למחר (לעולם הבא)"⁷, כדברי חז"ל⁸ "היום לעשותם, למחר לקבל (ליטול)" שכרם", שהקב"ה¹⁰ "מאחר" שכרם, אפילו של צדיקים גמורים, עד "למחר"¹¹!?

ב. תקופת השכירות – כל חייהו

המפרשים¹² משיבים, שמשום ש"כל ימינו אנו משועבדים להקדוש-ברוך-הוא לעבודתו", שהרי בכל רגע בחיי האדם הוא חייב "לשמש את קונו"¹³, יוצא, שכל חייו של האדם הם תקופה אחת של שכירות – לכל יהודי נקבעה "שליחות" ותפקיד מסויים שעליו לבצע במשך חייו בעלמא דין, וכל פעולה שלו בתורה ובמצוות מהווה פרט בשליחותו ובתפקידו.

לכן אין חובה לשלם ליהודי את שכר מצוותיו עד לאחר פטירתו מן העולם, כאשר מסתיימת תקופת השכירות, כי "שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף"¹⁴, כפי שקובעת ההלכה¹⁵, שאם אדם שכר פועל לתקופה מסויימת, אין השוכר עובר על כל תלין עד אשר מסתיימת כל התקופה הזו.

(7) תנחומא בראשית א. רש"י ס"פ ואתחנן.

(8) עירובין כב, א. ע"ז (ג, א. ד, ב).

(9) כ"ה בע"ז עירובין שם (ועד"ז בע"ז ותנחומא שם: ולא היום ליטול שכרין). רש"י ס"פ ואתחנן. ועוד. – נח' בלקו"ש חלק כט ע' 44 ואילך.

(10) עירובין שם.

(11) אף שישנם עניני שכר גם בעו"ז (ככל יעודי התורה (ראה לקמן סעיף ד ואילך). וראה משנה ריש פאה. (ועוד) – אי"ז ניקר שכרן של מצות. ואחז"ל (קידושין לט, ב. חולין בסופה) שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (וראה לקו"ש ח"ט ע' 197 ואילך).

(12) עיון יעקב לע"ז עירובין שם (וראה שם) וכן בע"ז ד, ב. ובכמה מפרשים עוד תירוצים. ואכ"מ.

(13) קידושין בסופה.

(14) ב"מ ק, ב.

(15) ב"מ שם (במשנה). רמב"ם הל' שכירות פ"א ה"ב. שו"ע ח"מ סשל"ט ס"ה. שו"ע אדה"ז ח"מ ס"ב.

(1) פרשתנו כד, טו.
(2) שמו"ד פ"ל, ט. ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג. וראה ויק"ר פ"ה, ג. ועוד.

(3) ראה אבות פ"ב מ"ד-טו. תר"כ (ורש"י) בחוקותי כו, ט. ועוד. – וראה בארוכה, הדרן' על מס' אבות (נדפס בלקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 413 ואילך. "ביאורים לפרקי אבות" בסופו).

(4) קדושים יט, יג. וראה פרש"י עה"פ.

(5) ואע"פ שאם התנה עם הפועל ע"מ שלא יתחייב לפרעו בזמנו הנאו קיים (שו"ע אדה"ז ח"מ הל' שאלה ושכירות כו' ס"ח) – הרי (א) אם יוכל לפרוע בזמנו טוב לפרעו ולא לסמוך על התנאי (שו"ע שם). (ב) ועוד ועיקר: איך מתאים לומר שהקב"ה התנה שלא כהוראתו בתורתו "ביומו תתן שכרו" – והרי "מה שהוא נושא הוא אומר לישראל לעשות" (כנ"ל בפנים).

(6) להעיר מדב"ר (פ"א, י) אמר משה כו' אתה עושה תורתך פלסתר דכתיב ביומו תתן שכרו... זו היא שילום עבודה של מ' שנה שעמלתי כו'.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תשנ"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח). שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תשנ"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

הקדוש־ברוך־הוא להיות לו דירה בתחתונים", כלומר, שבעולם הזה התחתון „שאינ תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו יתברך" יאיר „אור ה'" ללא שום הסתרה.²⁵

וזאת על ידי „מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"²⁶, ובמשך כל תקופות העבודה בכלל, כי כל פעולה של יהודי בעבודת התורה והמצוות גורמת זיכרון בגשמיות של גופו ושל חלקו בעולם, והמשכת אור אלקי בעולם, כך, שעל ידי צירוף עבודת כל בני ישראל במשך כל הדורות מושלם בירורו וזיכורו של העולם הזה כולו, והעולם כולו נעשה „דירה לו יתברך".

וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן²⁷ ש„כללות העולם" נחלק לששים רבוא חלקים, כנגד „ששים רבוא נשמות", שזהו מספר הנשמות הכלליות שהן ה„שרשים" של כל נשמות ישראל, כי כל נשמה פרטית היא ניצוץ של אחד מ„ששים רבוא... שרשים", כלומר, שלכל נשמה פרטית, לכל יהודי יש חלק בעולם, ש„שייך לו" – שעל ידי עבודתו בתורה ובמצוות הוא מזכך את חלקו „שלו" בעולם הזה.

ועל ידי כך שכל ששים רבוא נשמות ישראל ממלאות את עבודתן, מזדכך „כללות העולם" ונעשה דירה לו יתברך.

ולמצב זה של שלמות הזיכרון וההתעלות יגיע העולם לעתיד לבוא – בימות המשיח, ובשלמות רבה ביותר – בתחיית המתים, שאז יתבטל לחלוטין הרע שבעולם הזה ותהיה „התגלות"²⁸ כבודו וראו כל בשר יחדיו ויופיע עליהם בהדר גאון עוזו וימלא כבוד ה' את כל הארץ.

לפי זה יוצא, שעבודתם של כל ישראל יחדיו במשך כל הדורות, היא „שכירות" אחת,

אך תשובה זו מתאימה רק לשיטת הרמב"ם, שעולם הבא – „סוף מתן שכרן של מצוות"¹⁶ – הוא עולם הנפשות בלא גוף (גן עדן)¹⁷, אשר „באין לו לאדם אחר חיי העולם הזה"¹⁸ – ולפי זה כוונת המושג „למחר (לעולם הבא) לקבל שכרם" היא לגן עדן¹⁹.

אבל לפי שיטת הרמב"ן²⁰ – אשר כך היא הכרעת הקבלה והחסידות²¹ – שהמשמעות של עולם הבא כאן היא עולם התחייה, והוא תכלית השכר – יוצא, שהקדוש־ברוך־הוא „מאחר" את שכר המצוות עד לעתיד לבוא, זמן רב לאחר סיום תקופת ה„שכירות" של היהודי, אשר צריך לחכות לקבלת שכר המצוות עד לתקופת ימות המשיח ועולם התחייה²²!

ואם כך, שבה הקושיה ומתעוררת: כיצד מתאים מועד תשלום שכר המצוות להלכה „ביומו תתן שכרו?"

ג. עבודתם של כל ישראל בכל הדורות – שכירות אחת

ויש לומר, ששאלה זו ניתנת לביאור לפי הסברו של אדמו"ר הזקן בספר התניא:

אדמו"ר הזקן²³ מצטט את מאמר חז"ל²⁴, ש„תכלית בריאת עולם הזה הוא שנתאווה

(16) ל' הרמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"א.

(17) הל' תשובה פ"ח ה"ב.

(18) שם ספ"ח.

(19) להעיר מרש"י עירובין שם ד"ה ולא למחר לעשותם. וראה ענף יוסף לע"י שם. „חדושי גאונים" לע"י ע"ז ג, א. אבל להעיר, דגם להרמב"ם „סוף מתן שכרן של מצוות" לכאורה אינו הג"ע דעתה (שלאחרי מיתה), אלא לאחר ימות המשיח ותחית המתים (ראה עיקרים מ"ד פל"א).

(20) שער הגמול בסופו (הועתק ב„פירוש" לרמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב). וראה גם השגת הראב"ד שם פ"ח ה"ב. ועוד.

(21) ראה לקו"ת (צו טו, ג. ש"ש ס"ה, סע"ד). סהמ"צ להצ"צ מצות ציצית. ובכ"מ.

(22) אף שישנו השכר דג"ע – אי"ז עיקר שכרן של מצוות (לדעת הרמב"ן כ"י). וראה סהמ"צ להצ"צ שם (ובכ"מ) דבג"ע הוא (בעיקר) השכר על לימוד התורה, ובתחתי"מ הוא מתן שכרן של מצוות. ע"ש.

(23) תניא רפ"ז.

(24) תנחומא נשא טו. ועוד.

(25) תניא שם (פל"ו).

(26) ל' התניא רפ"ז.

(27) תניא פל"ז (מה, א).

(28) ל' התניא שם (מו, סע"ב ואילך).

לעילוי נשמת

הרה"ח הת' אי"א רב פעלים ובעל מרץ
מטובי מקושרי רבותינו נשיאינו והולכי בדרכיהם,
דרך הקודש יקרא לה
ומשלוחי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו
לארצנו הקדושה ת"ו

הרב ר' מנחם מענדל

בהרה"ח ר' מנחם מענדל ומרת מארייאשא באדאנע ע"ה

פ ו ט ע ר פ א ס

נפטר ד' תמוז ה'תשנ"ה

וזוגתו מרת לאה ע"ה

בת ר' בנציון ומרת שרה הי"ד

נפטר ה' כסלו ה'תשס"ג

ת נ צ ב " ה

נדפס ע"י צאצאיהם שיחי

ועתה עומדים בתקופה השייכת למזמור צדי"ק, שסיומו וחותמו בפסוק „ויהי נועם ה' אלינו עלינו גו' ומעשה ידינו כוננהו", ש"תשרה שכינה במעשה ידיכם", שזהו תשלום השכר על כללות מעשינו ועבודתינו.

* * *

מההוראות מהאמור לעיל בנוגע למעשה בפועל – „המעשה הוא העיקר”⁸:

לפרסם בכל מקום ומקום שעומדים בסיום וחותם דמעשינו ועבודתינו („כי תצא למלחמה על אויבך"), ובהתחלת התקופה דתשלום השכר, „מתן שכרן של צדיקים" („כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה"), ובהתאם לכך צריכה להיות העבודה גם בענינים השייכים לימות המשיח, החל מלימוד התורה בעניני משיח וגאולה וביהמ"ק, ועוד ועיקר – מתוך מנוחה והתיישבות, שמחה וטוב לבב, כולל גם ע"י עריכת התוועדיות של שמחה, ובמיוחד בשייכות לשמחת נישואין ושבעת ימי המשתה (כולל גם חיזוק „מנהג ישראל" לערוך סעודת עניים), מעין ודוגמא והכנה לקיום היעוד „אז (לעתיד לבוא) ימלא שחוק פיננו", אשר, בדורנו זה, שנשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, ששמו השני „יצחק", ע"ש הצחוק והשמחה, הוא נשיא השמיני („אז" בגימטריא שמונה) להבעש"ט, נעשה הענין ד"ימלא שחוק פיננו" (לא בלשון עתיד, „אז", אלא) בלשון הווה.

(משיחות ש"פ תצא, י"ד אלול תנש"א)

~

(7) פרש"י עה"פ.

(8) אבות פ"א מ"ז – שלומדים בשבת זו.

(9) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

הקדוש-ברוך-הוא את ההפרעות ומשפיע „לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו" כדי שנוכל לבצע טוב יותר את העבודה בתורה ובמצוות. אך קשה לומר כך, כי לפי זה יוצא, שבכל המקומות שבהם משווים חז"ל את שכר המצוות לתשלום שבעל הבית חייב לשלם לפועל, הכוונה היא רק לשכר של העולם הבא – ולא לסוגי השכר הרבים המפורשים בתורה שבכתב³⁰!

ולכן יש לומר, שגם ענין השפעת „כל הטובות" המבואר ברמב"ם (המחזיקות את ידינו לעשות התורה), היא שכר³¹, ולכן זהו ענין של הלכה, שיש כדוגמתה בחובותיו של בעל הבית כלפי הפועל.

ה. היעודים – כשכר על פעולה

לכאורה, ניתן היה לקשר זאת עם הידוע, שישראל נקראים עבדי ה', וההלכה קובעת לגבי עבד עברי, ש"חייב האדון להשוותן לו במאכל ובמשקה בכסות ובמדור"³². ולכן, כאשר אנו עוסקים בעבודת ה', חלה, כביכול, על הקדוש-ברוך-הוא, שהוא אדוננו, לספק את כל צרכינו, ובהרחבה – „להשוותן לו".

אך הסבר זה אינו מתאים, כי חובה זו של האדון כלפי עבדו אינה דומה לשכר המצוות, שהיא כתשלום של בעל הבית לפועל – אין זה שכר על פעולה, אלא זוהי חובה החלה על האדון כלפי עבדו, כי הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו³³.

ובכלל: שכר המצוות, שהקדוש-ברוך-הוא משלם לישראל עבור עבודתם, כתשלום לפועל, אינו ניתן לישראל כעבדי ה': עבד

שכתליתיה לעשות דירה לו יתברך בתחתונים. ויש לומר יותר מכך: בתפקיד זה אין נחשבים ישראל ל"שכיר", אלא ל"קבלן": הקדוש-ברוך-הוא מוסר את עולמו לידי ישראל, כדי שיעשו ממנו דירה לו יתברך.

ובכך מובן מדוע ניתן השכר העיקרי רק לעתיד לבוא (בימות המשיח, ובעיקר בעולם התחיה) – כי השכר של העולם הבא הוא התשלום הכללי לכל ישראל כאחד²⁸ עבור עבודתם בהפיכת העולם לדירה לו יתברך. ושכר זה מקבלים ישראל מיד לאחר שמסיימים את העבודה של „לעשות לו יתברך דירה בתחתונים".

ד. היעודים הגשמיים – שכר או לא?

לפי הסבר זה על משמעות שכר המצוות, אפשר לבאר ענין נוסף בקשר לשכר המצוות: ידוע הסברו של הרמב"ם²⁹ לגבי ההבטחות והיעודים הטובים בגשמיות, שאנו מוצאים „בכל התורה כולה" (שהרי, לכאורה, כיצד מתאים הדבר ל„מתן שכרן של מצוות .. היא חיי העולם הבא"?). – ש„אין אותן הטובות הם סוף מתן שכרן של מצוות .. אלא .. הקדוש-ברוך-הוא נתן לנו תורה .. והבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה בשמחה .. יסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה .. וישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה .. כדי .. (ש)נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה כדי שנזכה לחיי העולם הבא".

מפשטות לשון הרמב"ם נראה, שהשפעת „כל הטובות" בענינים גשמיים, שמבטיח הקדוש-ברוך-הוא, אינה בתור תשלום שכר, אלא ענין צדידי, הנובע מחסדו של ה', שכיון שיהודי מקיים תורה ומצוות בשמחה, מסיר

(30) ראה גם לקו"ש חלק כ"ט ע' 42-43.

(31) ולהעיר מלשון הרמב"ם שם „אין אותן הטובות כו' סוף מתן שכרן של מצות".

(32) רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ט. וראה גם לקו"ש ח"ט ע' 204 ואילך.

(33) קידושין כ, א.

(28*) משא"כ השכר דג"ע הוא על עבודתו הפרטית של כאו"א, ולכן בא לו לאחר גמר עבודתו (כנ"ל ס"ב). וראה לעיל הערה 22. – ולהעיר מאנה"ק סי"ז, (29) הל' תשובה פ"ט ה"א.

הוספה

בשורת הגאולה לת.

והדגשה מיוחדת בכהנ"ל ב(חודש אלול ד)שנת ה'תשנ"א –
„תנשא" בלשון ציווי – הן בנוגע להתגלות וביאת המשיח ש„נשא גוי
מאד", והן בנוגע להנישואין דכנס"י והקב"ה שבימות המשיח,
ובלשון הילקוט שמעוני: „שנה שמלך המשיח נגלה בו . . עומד על
גג בית המקדש . . ואומר עניים הגיע זמן גאולתכם".

* * *

תלמידי הישיבה נקראים „תמימים" ע"ש שלומדים „תורת ה'
תורה הנגלית ותורת החסידות תמימה"³, ולא עוד אלא שהלימוד
דפנימיות התורה הוא בהבנה והשגה . . מעין ודוגמת והכנה
להמעמד ומצב דימות המשיח ש„יהיו ישראל חכמים גדולים
ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כו".

וגם (ולכן) נקראים „חיילי בית דוד" שמנצחים את המעמד
ומצב ד„חרפו עקבות משיחך", ופועלים התגלות וביאת משיח בן
דוד באופן ד„ברוך ה' לעולם אמן ואמן", כלשון הכתוב בסיום
וחותם מזמור פ"ט בתהלים.

ולהעיר שתקופה זו (שמתוארת בסיום מזמור זה) נסתיימה
כבר לאחר מעשינו ועבודתנו במשך ארבעים שנה מהסתלקותו של
כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שניתוסף בהפצת המעיינות חוצה
באופן ש„נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע",

(1) ישעי' נב, יג.

(2) ישעי' רמז תצט.

(3) שיחת שמחת תרנ"ט – „התמים" ח"א ע' כה.

(4) רמב"ם בסיום וחותם ספרו „משנה תורה".

(5) כדברי כ"ק אדני"ע בשיחתו הידועה בשמחת תרס"א (נדפסה בלקר"ד ח"ד
תשפ"ו, באילך. ועוד).

(6) תבוא כט, ג.

לקוטי

תצא

שיחות

אינו מקבל שכר על עבודתו. הוא חייב לעבוד,
בהיותו קנוי לרבו³⁴.

ואילו ההשפעות הטובות שהזכרו לעיל הן
בדומה³⁵ לחובותיו של בעל הבית כלפי
הפועל.

הדבר אינו נובע גם מההלכה הקיימת לגבי
פועל – „כי תבוא בכרם רעך ואכלת ענבים
כנפשוך שבעך... כי תבא בקמת רעך
וקטפת..."³⁶, שבעל הבית חייב לאפשר
לפועלים לאכול „ממה שהן עושין בו"³⁷ –
שכך בעניננו: כיון שישראל נמצאים בכרמו
של הקדוש-ברוך-הוא, בעולם הזה, ומבצעים
שם „מלאכה" עבור „בעל הבית", הם נוטלים
את צרכיהם (שכל צרכי האדם נקראים בשם
אכילה)³⁸ „ממה שהן עושין בו" –

כי מצוה זו אינה מטילה חובה על בעל הבית
להאכיל את הפועל, אלא רק „שניחן"³⁷ אותן
לאכול³⁹. ולהוסיף: חובה זו אינה רק לגבי

(34) ראה בארוכה „הדרן" הנ"ל (הערה 3) סעיף ז (ח)
ואילך.

(35) אף שבכלל לא שייך „חוב" למעלה, ד„מי הקדימני
ואשלם" (ויק"ר פכ"ז, ב), ונאמר (תהלים סב, יג) „לך אד'
חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" (ראה אוה"ת שה"ש
(כרך ב) ע' תשמט ואילך. וש"נ. ועוד).

(36) פרשתנו כג, כה"כ – דפועל הכתוב מדבר (כ"מ
פז, סע"ב. פרש"י עה"פ*. רמב"ם הל' שכירות רפ"ב).

(37) ל' הרמב"ם שם.

(38) ראה סנהדרין לח, א (ובפרש"י שם ד"ה שיכנס).
ועוד.

(39) ודוחק לומר שהבטחת התורה ביעודים גשמיים היא
כמו בעה"ב שפסק ליתן מוונות לפועליו (ראה ב"מ רפ"ז)
– כי זהו לא שכר פעולה, כ"א ענין נוסף שהבעה"ב קיבל
עליו (או שכ"מ מנהג המקום – ראה ב"מ שם), משא"כ הדין

(*) היינו שכ"ה גם ע"פ פשוטו של מקרא. ועוד: מזה
שרש"י מעתיק בהד"ה רק התיבות „כי תבוא בכרם רעך"
(וכן בפירושו על כי תבוא בקמת רעך) מובן, שההכרח
לפירושו הוא מתיבות אלו עצמן (ודלא כמ"ש במפרשי
רש"י (רא"ם) גר"א ועוד) שרש"י סומך עמ"ש בד"ה
שלאח"ז. וי"ל בפשטות, כמ"ש ברמב"ם (שבפנים ההערה)
„וכי אילו לא שכרו מי תהיה לו שיבא בכרם דעוהו בקמה
שלו שלא מדעתו" (ומתורצת קושית הלח"מ שם, כי זהו
„דרשה היותר פשוטה" – יד מלאכי כללי הרמב"ם אות ד).
– וראה בארוכה לקו"ש חל"ד ע' 129 ואילך.

ו. עבודת ישראל בעולם – שותפות

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

לפי האמור לעיל (סעיף ג), שתפקידו של
היהודי הוא לעשות מן העולם הזה דירה לו
יתברך – יש לומר, שעבודתם של ישראל
בעולם אינה נחשבת רק כ„קבלנות", אלא יש
לה גם משמעות של שותפות:

כיון שהשכר לעתיד לבוא מבוסס על כך
שישראל יראו „עין בעין" את כבוד ה', את
האור האלקי ש„נמשך" על ידי עבודתם, באופן
של „שכר מצוה מצוה"⁴¹ – כלומר, שה„שכר"
אינו נפרד מן העבודה, אלא הוא המשמעות
של העבודה עצמה⁴² –

שהפועלים אוכלים ממה שהן עושין בו שהוא חיוב מה"ת
(ראה תוד"ה ואלו ב"מ פז, א).

(40) פרשתנו כה, ד. – ודיני לא תחסום באו ברמב"ם
(שם פ"ג) בהמשך לדיני אכילת הפועל. ובשו"ע אדה"ז
(תו"מ שם סכ"ב) כללם יחד: אדם או בהמה כו' אוכלים
ממה שעושה בו כו'.

(41) אבות פ"ד מ"ב. וראה תניא רפ"ל. שם פל"ט (נב),
ב.

(42) וי"ל שזהו הפרש בין השכר דימות המשיח ותתה"מ
לגבי „קבלת שכר (ש)עיקרו באלף השביעי" (תניא פל"ז
בהגהה) – דימות"מ ותתה"מ „הם תכלית ושלמות בריאת"
עוה"ז (תניא שם), היינו ה„ריח" מהעבודה עצמה (ע"ד
האפרוחים היוצאים ע"י הושבת התרנגולים); משא"כ
השכר דאלף השביעי הוא לאחרי (ולמעלה מ)כל גדר של
עבודה (ראה שעי"ת לאדראמ"צ ח"ב פל"ב).

[ומ"מ אין ב„אחזור" שכר זה עד אלף השביעי משום כל
תלין – כי ענינו של אלף השביעי הוא קבלת השכר על
כללות ענין העבודה דכל שית אלפי שנין, ששת ימי
המעשה (ראה שעי"ת שם). ואכ"מ].

(*) לכאורה כצ"ל. וכ"ה בכמה דפוסים.

נעשים „שותף להקדוש־ברוך־הוא במעשה בראשית“.

ולפי זה יש לומר, שה„חובה“ לשלם לישראל שכר מצוות בעולם הזה – להסיר את ההפרעות ולהעניק טובות המחזקות את ידינו בקיום התורה – מבוססת על הלכה זו ש„הנותן ביצים לבעל התרנגולים... ויהיה הריח בניהם“, שההלכה היא⁴³, שבנוסף לחלק מן הריח, אשר ה„נותן“ מחלק ל„בעל התרנגולים“ לאחר ש„יגדל אותן“, הוא חייב „להעלות שכר עמלו ומזונו .. בכל יום“.

וכן הוא בעניינו, שבנוסף לחובה לגבי חלוקת הריח לעתיד לבוא, לאחר שישלם לישראל את מלאכתם בעשיית העולם לדירה לו יתברך, הרי גם בזמן הזה – במשך תקופת העבודה – קיימת החובה להעניק לישראל שכר מ„עמלם ומזונם“ כדי שיוכלו לפעול כראוי – נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה“.

ז. השכר הגשמי צריך להינתן מראש

ענין זה קשור במיוחד לתקופה שבה אנו נמצאים – חודש אלול, חודש ההכנה ליום הדין, שהדין בראש השנה הוא על ענינים גשמיים⁴⁹:

לפי כל האמור לעיל מובן, שמלבד זאת שבהיותנו עבדיו של הקדוש־ברוך־הוא, צריך הקדוש־ברוך־הוא לספק את כל צרכינו במזון, בלבוש ובבית, עד לאופן של „להשוותן לו“, כביכול,

ומלבד זאת שגם מפני היחס של „בעל הבית“ ל„פועל“, הרי כאשר יהודי עסוק בעבודתו בשדה ובכרמו של הקדוש־ברוך־הוא, הוא צריך לתת לו את האפשרות של „ואכלת... כנפשך שבעך...“ מכרמו של הקדוש־ברוך־הוא, העולם הזה (וזאת אפילו מצד הגוף והנפש הבהמית, ה„בהמה“ שבאדם,

(49) לקו"ת ר"ה (נט, ב) – מהגמ"י (הל' תשובה פ"ג אות א) בשם הרמב"ן.

יצא, שזה דומה, כביכול, להלכה⁴³, „הנותן ביצים לבעל התרנגולים להושיב התרנגולים עליהן עד שיצאו אפרוחים ויגדל אותן בעל התרנגולים ויהיה הריח בניהם“:

הקדוש־ברוך־הוא מסר את עולמו לבני ישראל, כדי שיפעלו בעבודתם, שאלקות אשר קיימת בעולם ככוח⁴⁴ ובהעלם (בדומה, כביכול, לאפרוחים הנמצאים „בכוח“ בביצים) תתגלה עד לשלמות הגילוי („לגדל אותן“) – וה„ריח“ של עבודה זו הוא כעין „שותפות“ – „בניהם“:

הקדוש־ברוך־הוא מתענג, כביכול, מכך שמתממש רצונו ש„נתאה הקדוש־ברוך־הוא להיות לו דירה בתחתונים“, כנאמר⁴⁵ „נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני“. וישאל מתענגים „לחזות בנועם ה“⁴⁶ בגילוי האלקות שפעלו בעבודתם.

וזה אינה „שותפות“ רק ב„ריח“ שולי – בגילוי התענוג שגורמת עבודת בני ישראל – אלא ב„ריח“ שקשור לעצם מציאותו של העולם, בדומה להלכה שלעיל, ששותפים באפרוחים שיצאו מהביצים עצמן, כדברי חז"ל⁴⁷ „כל המתפלל... ויכול... כאילו נעשה שותף להקדוש־ברוך־הוא במעשה בראשית“. שאמירת „ויכולו“ היא „להעיד“ ולגלות⁴⁸ את ההכרה בבורא עולם, שזוהי התכלית של כל עבודת בני ישראל בעולם שנברא בששת ימי בראשית – ועל ידי גילוי אלקות בעולם, והפיכת העולם עצמו ל„דירה לו יתברך“,

(43) רמב"ם הל' שלוחין ושותפין רפ"ח.

(44) להעיר מע"ה בתחלתו (וכן בשער ההקדמות הקדמה ג') שאחד מטעמי הבריאה הוא – „שיחגלו שלימות כוחותיו כו". וע"פ המבואר בלקו"ש ח"ט (ע' 194 ואילך) יש לקשר זה עם המבואר בפנים. ואכ"מ.

(45) ספרי (ורש"י) פינחס כח, ח. ובכ"ח.

(46) ל' הכתוב – תהלים כו, ד. וראה אגה"ק סכ"ט.

(47) שבת קיט, ריש ע"ב. ועד"ז בדן דין אמת לאמיתו (שבת י, א. וש"ג) ועוד.

(48) ראה חזקוני מהרש"א שם. אה"ת בראשית עה"פ ויכולו (מג, ב ואילך). שם כרך ג תקן, ב ואילך. לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 23 הערה 73.

כי מקרא מלא דבר הכתוב „לא תחסום שור בדישו“).

הרי בנוסף לכל זאת, חלה, כביכול, על הקדוש־ברוך־הוא חובה לספק לישראל ולהעניק להם ולדאוג כבר לפני כן לשכר „עמלם ומזונם“ כדי לאפשר להם לבצע את עבודתם.

ובפשטות, שכבר בתחילת השנה זוכה כל יהודי בדין, ונכתב ונחתם לאלתר⁵⁰ בספרם

(50) ר"ה (טז, ב) וב„מדרש“ (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג. ועוד) הובא בטא"ח (סו"ס תקפא) שכבר בער"ה בטוחין

שזוכין כו' ועד שמתעטפין כו'. (51) כפתגם אדה"ו (היום יום" כו טבת).

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויה"ר שעי"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד